

4. ročník – látka na 23. 3. – 27. 3.

pracovní sešit str. 18 (na podzim jsme to přeskočili)

- S tím souvisí i příložený text a odkazy na poslechové ukázky.

Pro zopakování si přečíst cvičení 54, 55, 56, poté vyplnit cvičení 57. (Toto už jsme dělali platí pro ty co chyběli).

Vyplnit pracovní list č. 1.4

Správně vyplněný pracovní list ke kontrole a zadání další látky pošlu koncem příštího týdne.

Johann Sebastian Bach – doplnění a vysvětlení některých termínů z pracovního sešitu

(S hudbou J. S. Bacha souvisí několik cizích termínů, bez jejichž znalosti není možné pochopit o čem se vlastně mluví. Niže se pokusím vysvětlit nejdůležitější z nich).

- Bach měl celkem 20 dětí, čtyři synové se stali hudebními skladateli.
- V sešitu máte napsáno, že v Lipsku byl kantorem – znamená to, že vyučoval místní děti hře na hudební nástroje, ale také skládal hudbu pro potřeby místních bohoslužeb a celkově se podílel na organizaci hudebního života ve městě.
- Za svého života byl Bach uznáván více jako varhaník, než skladatel. Skladatelské slávy se mu dostalo až v 19. století. Zasloužil se o to skladatel Felix Mendelssohn Bartholdi, který nechal provézt Bachovi „Matoušovi pašije“ a skladba měla obrovský úspěch.
- Zvláštností je, že v období baroka byla velmi populární opera, která v tomto období vznikla (v italské Florencii), ale Bach žádnou operu nenapsal. Naopak napsal mnoho fug, což je polyfonní skladba a období baroka začalo tím, že se chtělo zbavit polyfonie, která byla typická pro hudbu předchozího období, tedy renesanci. Díky Bachovy je fuga považována za vrchol barokního hudebního umění.

nové pojmy

následující tři pojmy vyjadřují to jakým způsobem je skladba napsaná, často se tyto styly v rámci jedné skladby kombinují.

- polyfonie: Je to vícehlas ve kterém mají všechny hlasy stejně důležitou roli, není tam jeden hlas hlavní a ostatní doprovodné. Jednotlivé hlasy mají různý rytmus.
- homofonie: Je to také vícehlas. V homofonii je ale jeden hlavní hlas (melodie) a ostatní hlasy jsou doprovodné. Jednotlivé hlasy dohromady tvoří akordy.
- monofonie – jednohlas

Představit si to můžete třeba na skladbě pro flétnu, hoboj a klarinet. Pokud by taková skladba byla psaná polyfonně, tak by se melodie skladby přelávala z jednoho nástroje na druhý, měli by všichni stejně důležitou roli. Pokud by skladba byla napsána homofonně, hrála by flétna melodii a hoboj s klarinetem by ji doprovázeli. Pokud by skladba byla psána monofonně, hráli by všichni to samé.

Pojmy upřesňující Bachovy významné skladby

- fuga: typ polyfonně napsané skladby. Fuga má většinou jedno téma, které se ve skladbě objevuje v různých polohách a tóninách. Téma znamená – zhruba pětitaktová melodie, která je základem skladby.
- pašije: Skladba pro sbor a orchestr. Text je převzatý z evangelia a vztahuje se k Velikonocům. Takže například Matoušovy pašije jsou na text z Evangelia svatého Matouše.
- Dobře temperovaný klavír: Je to dvoudílný soubor skladeb pro klavír. V každém dílu je 24 preludií a fug ve všech durových a mollových tóninách. Preludium je krátká skladbička, která je něco jako předehra k fuze. Temperovaný znamená že je napsaný v tzv. temperovaném ladění, to spočívá v tom, že jsou všechny půltóny stejně velké (cis zní stejně jako des). Toto ladění se používá dodnes. Před temperovaným laděním se používalo ladění přirozené, ve kterém nebyly všechny půltóny úplně stejné, takže cis neznělo stejně jako des.

Doporučené ukázky k poslechu

Braniborský koncert č. 4 (celkem jich je 6)

<https://www.youtube.com/watch?v=sFgzDzuEoBg>

Matoušovi pašije

<https://www.youtube.com/watch?v=P21qlB0K-Bs>

Toccat a Fuga d moll

<https://www.youtube.com/watch?v=ho9rZjlsyYY>

Preludium a Fuga C dur (z 1. dílu Dobře temperovaného klavíru)

<https://www.youtube.com/watch?v=PFo7L9V9pXk>

(Všechny ukázky jsou ze serveru Youtube).

Pracovní list č. 1.4

Napiš stupnici f moll harmonickou (směrem nahoru):

Napiš stupnici g moll melodickou nahoru i dolu:

Opakování předznamenání mollových stupnic

Předznamenání mollové stupnice se vypočítává podle stejnojmenné durové. Stejnojmenné jsou ty, které začínají od stejného tónu, mají tedy skoro stejný název:

C dur/c moll, Fis dur/fis moll, es moll/Es dur

doplň

a moll/....., e moll/....., cis moll/.....

Dále postupujeme takto:

Jakmile má stejnojmenná durová křížky, počítáme minus tři, jakmile má béčka, tak plus tři.

chci znát e moll, řeknu si co má E dur (4 křížky), $4-3=1$, e moll má tedy 1 křížek

chci znát f moll (F dur má 1 béčko), $1+3=4$, f moll má 4 béčka

chci znát g moll (G dur má 1 křížek), $1-3=-2$, g moll má 2 béčka (jakmile nám výjde záporné číslo jedná se o béčka